

اصول اخلاق پزشکی

باتاکید بر قرآن و روایات

اکبر آقبانی چاوشی

عضو هیئت علمی گروه اخلاق پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی بقیة الله (عج)

دانشگاه علوم پزشکی بقیة الله (عج)

سرشناسه: آقایانی چاوشی، اکبر.

عنوان و نام پدیدآور: اصول اخلاق پزشکی با تأکید بر قرآن و روایات / اکبر آقایانی چاوشی.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم پزشکی بقیة الله (عج)، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۲۴۱ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

شابک: 978-964-2561-73-5

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: اخلاق پزشکی -- جنبه های مذهبی -- اسلام

موضوع: Medical ethics -- Religious aspects -- Islam

موضوع: اخلاق پزشکی (فقه)

موضوع: (Medical ethics (Islamic law*

موضوع: اسلام و پزشکی -- احادیث

موضوع: Medicine -- Religious aspects -- Islam -- Hadiths

موضوع: اخلاق اسلامی -- جنبه های قرآنی

موضوع: Islamic ethics -- Qur'anic teaching

شناسه افزوده: دانشگاه علوم پزشکی بقیة الله (عج)

رده بندی کنگره: R۵۲/۹۵

رده بندی دیویی: ۴/۱۷۴

شماره کتابشناسی ملی: ۷۳۹۹۸۴۰

دانشگاه علوم پزشکی بقیة الله

اصول اخلاق پزشکی با تأکید بر قرآن و روایات

اکبر آقایانی چاوشی (عضو هیئت علمی گروه اخلاق پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بقیة الله (عج))

ناشر: دانشگاه علوم پزشکی بقیة الله (عج)

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۶۱-۷۳-۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

بها: ۴۵۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، بزرگراه همت، خیابان شیخ بهایی، دانشگاه علوم پزشکی بقیة الله (عج)

تلفن: ۸۷۵۵۴۵۷۴-۸۷۵۵۴۵۸۱ (۰۲۱)

سخن نخست

تردیدی نیست که اخلاق سنگ بنای اشتغال در حرفه پزشکی است و بدون مراعات آن هیچ‌گونه تقدّسی برای «علم الابدان» که در حدیث رسول اکرم (ص) در کنار «علم الادیان» آمده است تصوّر نمی‌شود.^۱

اصول اخلاقی از دوران باستان در حرفه پزشکی مورد توجه پزشکان برجسته بوده و در آثار بجا مانده از حکمای نامی همچون: زکریای رازی، بوعلی سینا، جرجانی و عقیلی خراسانی فراوان دیده می‌شود.

در کتاب «خلاصة الحکمه» که دو قرن پیش توسط حکیم عقیلی خراسانی به رشته تحریر درآمده، اخلاق و آداب پزشکی در امور بیست و دو گانه، در فصلی از کتاب با نثر بسیار زیبا، تدوین شده است که دانستن این نکات آموزنده خواننده را به وجد می‌آورد. زمانی که مردم از حصبه، وبا و سیفلیس جان می‌سپردند، اطباء این مرز و بوم در اوج سلامت معنوی شاگردان خود را به رعایت رازداری، امانت‌داری، رعایت حقوق بیمار و رعایت حقوق همکار فرا می‌خواندند. لیکن در یک قرن اخیر تفوّق علوم پزشکی در غرب و عقب ماندن کشور ما و کشورهای اسلامی در زمینه تولید علم موجب شد، اخلاق پزشکی نیز همانند علوم دیگر پزشکی، از غرب کپی‌برداری شود. در این مدت کمتر کسی رغبت داشته سری به آثار فاخر اندیشمندان و بزرگان طب کهن پارسی بزند و بحث‌های جالب اخلاقی این منابع را استخراج

---

۱. عَنْ النَّبِيِّ (ص): «الْعِلْمُ عِلْمَانِ عِلْمُ الْأَدْيَانِ وَعِلْمُ الْأَبْدَانِ»، بحار الأنوار، ج ۱،

کرده، تدوین نماید. به خاطر دارم که مرحوم استاد دکتر محمد مهدی اصفهانی همیشه این دغدغه را داشت و در همایش‌ها بدان اشاره می‌کرد. از این گذشته کمتر پیش آمده که در قرن اخیر کارشناسان مذهبی به تدوین اصول اخلاق پزشکی بر اساس آموزه‌های اسلامی که در قرآن و روایات به وفور یافت می‌شود بپردازند و حتی به برخی از آیات قرآن کریم مانند: «و من احیایا فکانما احیا الناس جمیعاً»^۱ که در اوج ترویج اخلاق است در آثار پزشکی امروز کمتر اشاره می‌شود. بر این اساس تدوین کتب و آثاری با عنوان اخلاق پزشکی که بتواند از منابع غنی اسلامی و آثار ارزشمند دانشمندان این مرز و بوم استفاده نموده و نسل جلیل را با آن آشنا کند به شدت مورد نیاز جوامع علمی و دانشگاهی است.

لذا از استاد گرامی جناب حجة الاسلام والمسلمین دکتر اکبر آقایانی چاوشی مدیر گروه اخلاق پزشکی دانشگاه که برای تدوین این کتاب ارزشمند کوشیده است صمیمانه تشکر و قدردانی نموده، مطالعه این اثر را به اساتید محترم دانشگاه و دانشجویان عزیز توصیه می‌نمایم. خداوند ان شاء الله به ایشان اجر معنوی و طول عمر با عزت در خدمت به جامعه پزشکی عطا فرماید.

دکتر حسن ابوالقاسمی

رئیس دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)